

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

“De zwaar werk puzzel oplossen”

Implementatie van preventie in de (MKB) praktijk:
wat zijn de puzzelstukjes hiervoor en hoe lossen we de
puzzel op?

Karin Proper
Mark Fleuren

Programma

1. Determinanten van implementatie van preventie
2. Aan de slag met de puzzelstukjes
3. Strategieën om de puzzel op te lossen
 - Toelichting Preventietool
 - Aan de slag met de Preventietool

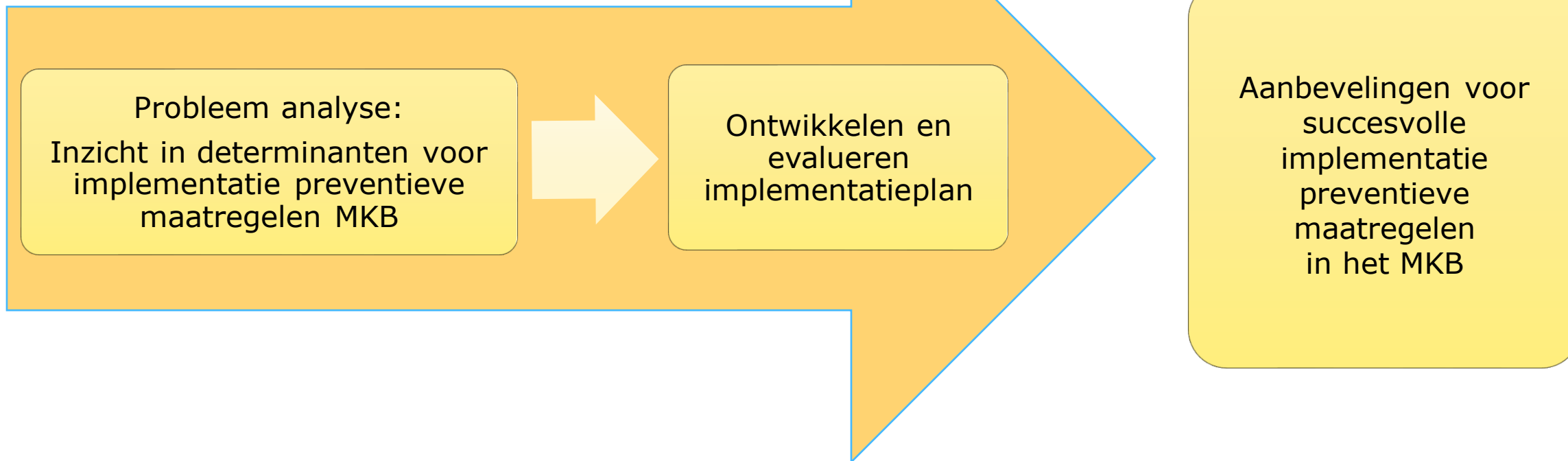
Preventie in het MKB

- Voorkomen is beter dan genezen
- Aandoeningen aan het bewegingsapparaat of psychische aandoeningen
- In het MKB onvoldoende gebruik preventiemogelijkheden door werkgever en werknemer

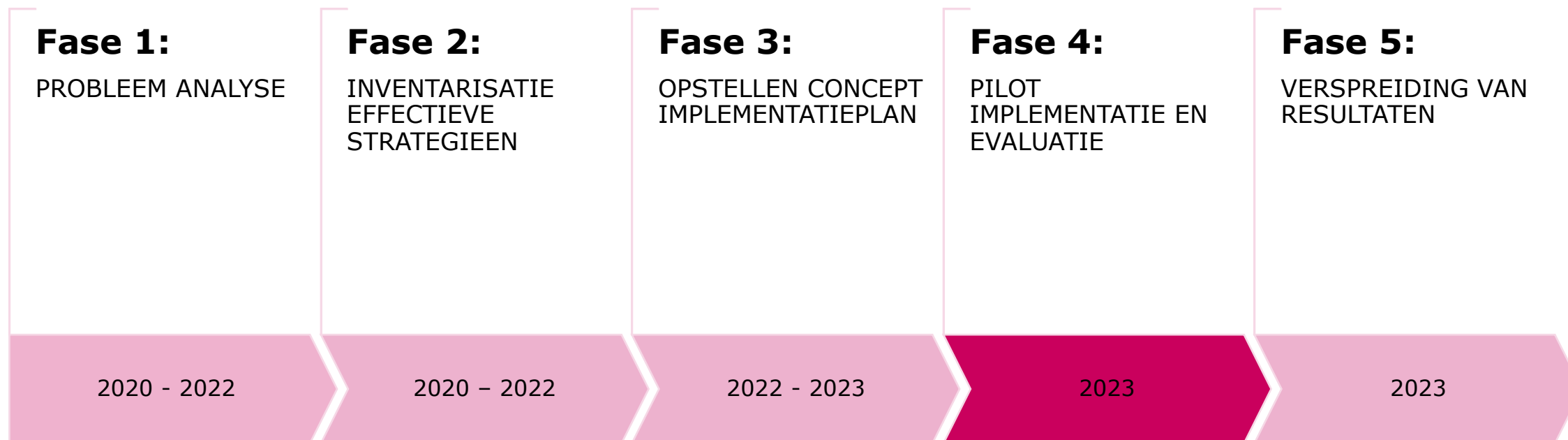

Doel onderzoek

Fasen project

Probleem analyse – Methode

- Enquêtes en interviews
- MKB werkgevers
- MKB werknemers
- Overige stakeholders

Determinanten implementatie – werkgevers

- Betrokkenheid van werkgevers en werknemers
- Complexiteit
- Communicatie
- Kennis en vaardigheden
- Beschikbaarheid van middelen: financieel
- Beschikbaarheid van tijd
- Inbedding in organisatie beleid
- Open sfeer en cultuur
- Vertrouwen en autonomie van werknemers
- Bewustzijn van risico's

Beschikbaarheid van middelen

“Het lastige is, van kleine onderneming is, dat **het [] verdienmodel is minder, budget is minder en ook het vrijmaken van mensen is minder**. Hoe kleiner de onderneming hoe minder aandacht er voor ze zijn. Dat doet iemand erbij in de vrije tijd, zeg maar, of een uurtje per week of 's ochtends vroeg even, dus die gaan geen dag daar zitten, want het is een investering.”

Determinanten implementatie – werknemers

- Compatibiliteit
- Solidariteit met werkgever
- Kennis en vaardigheden
- Bewustzijn van risico's
- Vertrouwen en autonomie van werknemer
- Betrokkenheid van werkgevers en werknemers
- Beschikbaarheid van middelen: tijd, financiën en
- Inbedding in organisatie beleid
- Open sfeer en cultuur

Autonomie van werknemer

“Dus als werknemer moet je mondig zijn en als je dan als werknemer niet mondig bent, ja dan ben je de pineut.”

Betrokkenheid

“Die wielen moeten draaien en je moet eigenlijk niet zo zeuren.”

Deel 2 – aan de slag met puzzelstukjes

Puzzelen met Zwaar werk

Zwaar werk

Werk dat de inzetbaarheid beschadigt

- Fysiek zwaar
 - Mentale over- of onderbelasting
- Balans belasting en belastbaarheid
→ Geen letsel door ongevallen

Maatregelen bekend om:

- Te zorgen dat de belasting 'gezond' is.
- Te zorgen dat de kans op letsel zo klein mogelijk is.
- Te bevorderen dat medewerkers vitaal blijven.

Het gebruiken van die maatregelen lukt nog niet goed.

Hoe krijgen we een betere impact?

Invoeren van preventieve maatregelen

Wat maakt dat binnen het bedrijf effectief preventieve maatregelen ingezet worden?

Beweegredenen en niet-beweegredenen!

*Welke determinanten zijn bepalend?
De 10 determinanten noemen we hier 'puzzelstukjes'.*

De 10 determinanten

1. Financiële mogelijkheden en capaciteit
2. Complexiteit van toepassen van maatregelen
3. Bewustzijn relatie werk → risico voor gezondheid
4. Kennis en expertise voor implementatie
5. Tijd beschikbaar
6. Commitment verantwoordelijkheid werkgever/werknemer
7. Medewerkers die open staan voor maatregelen
8. Passende communicatie
9. Vertrouwen, veiligheid en autonomie van de werknemer
10. Is het ingebed/geborgd in het bedrijfsbeleid?

Financiën/personeel: geld en capaciteit is beschikbaar voor ontwikkeling oplossing

Bewustzijn: het werk is een serieus risico

Betrokkenheid: medewerkers en leiding gaan er voor/doen mee

Vertrouwen: op elkaar kunnen rekenen, je veilig voelen.

Eenvoud-complexiteit: is goed te overzien wat nodig is voor oplossing?

Kennis / vaardigheid: weten hoe en kunnen werken met oplossing

Communicatie: info te begrijpen, aansprekend voor alle doelgroepen.

Openheid: ruimte voor discussie, weerstand; nieuw gedrag kost moeite.

Inbedding bedrijfsbeleid: in alle lagen borgen dat oplossing bevorderd wordt

Tijd: beschikbaar om veilige werkwijze te doen

Aan het werk: wat is jouw vraagstuk?

Op welk vraagstuk Zwaar werk wil jij verbetering veroorzaken?

Kies:

- 1. Belangrijk voor jou en**
- 2. Je bent actief er bij betrokken!**

Vraagstuk

Werk is zwaar...

Er zijn oplossingen denkbaar...

Er is al verbetering geprobeerd...

Maar het is nog niet goed gelukt...

Puzzelstukjes: wat is van invloed?

Leg jouw puzzelstukjes op volgorde:

Om de oplossing in de praktijk gedaan te krijgen... heeft dit puzzelstukje/determinant ...

Veel invloed (10)

Weinig invloed (1)

op het bereiken van verbetering?

Leg het stukje met meeste invloed bovenaan en met minste invloed onderaan. Nummertje er op schrijven

Volgorde veel/weinig invloed

Veel invloed

10

9

8

7

6

5

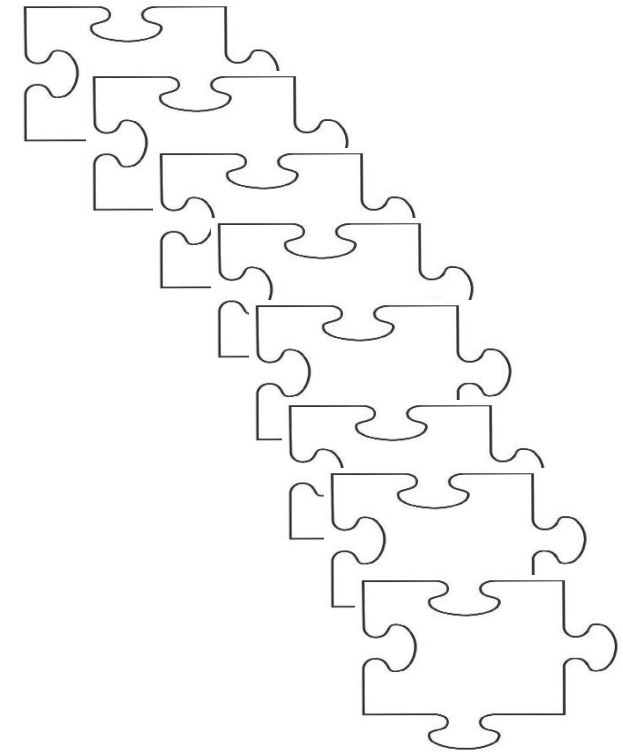
4

3

2

1

Weinig van invloed

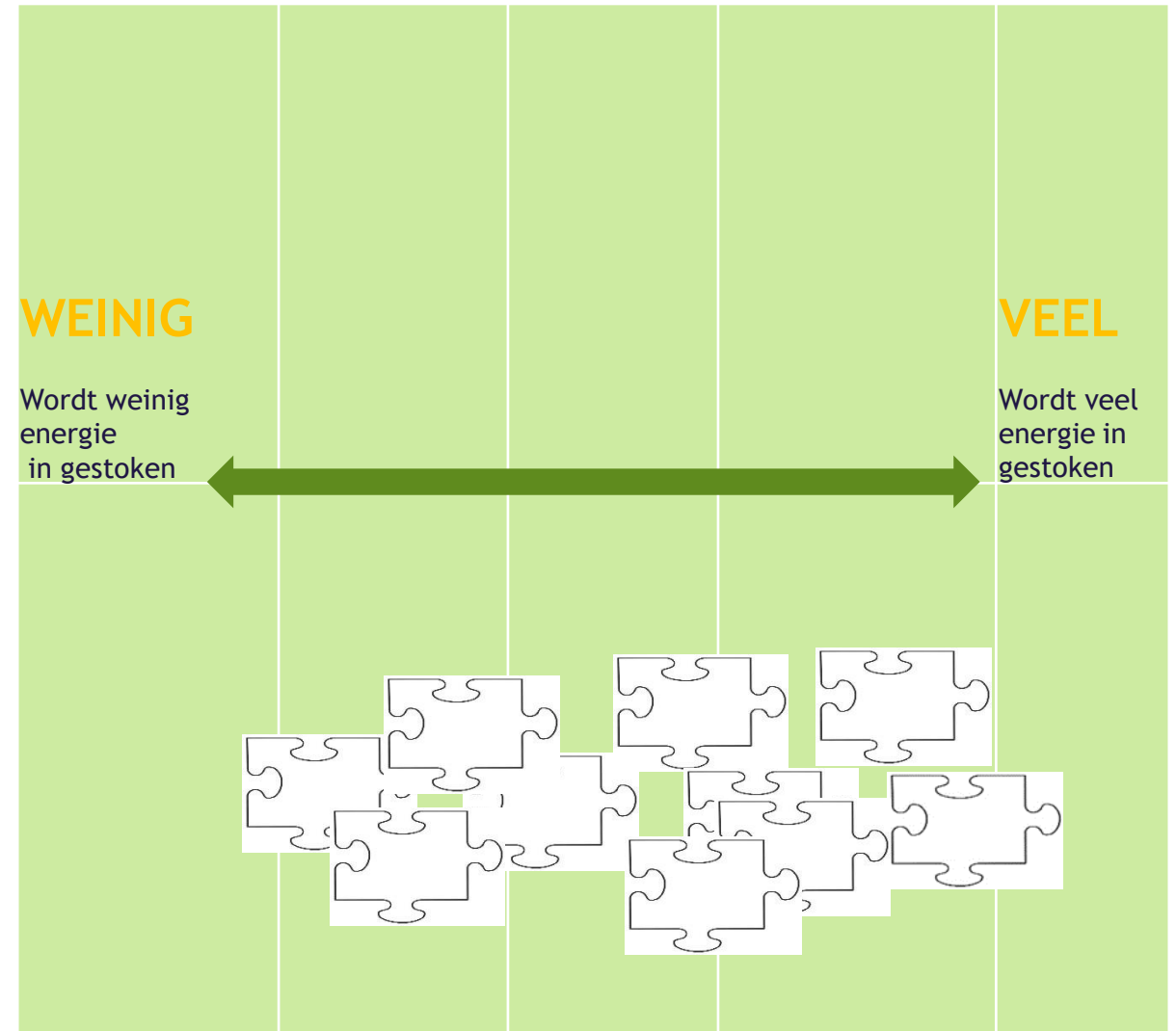
Wat krijgt de aandacht?

Neem het A3 en klap open.

Kijkend naar jouw vraagstuk:
Wordt er veel of weinig energie gestoken in het puzzelstuk?

Gaat het in gesprekken en in acties vaak of zelden over het thema, wordt er veel uitgezocht. Bekijk de tijd en de middelen die het puzzelstukje krijgt...

Leg de puzzelstukjes op het A3:
Links: wordt **weinig** energie aan besteed
Rechts: wordt **veel** energie aan besteed

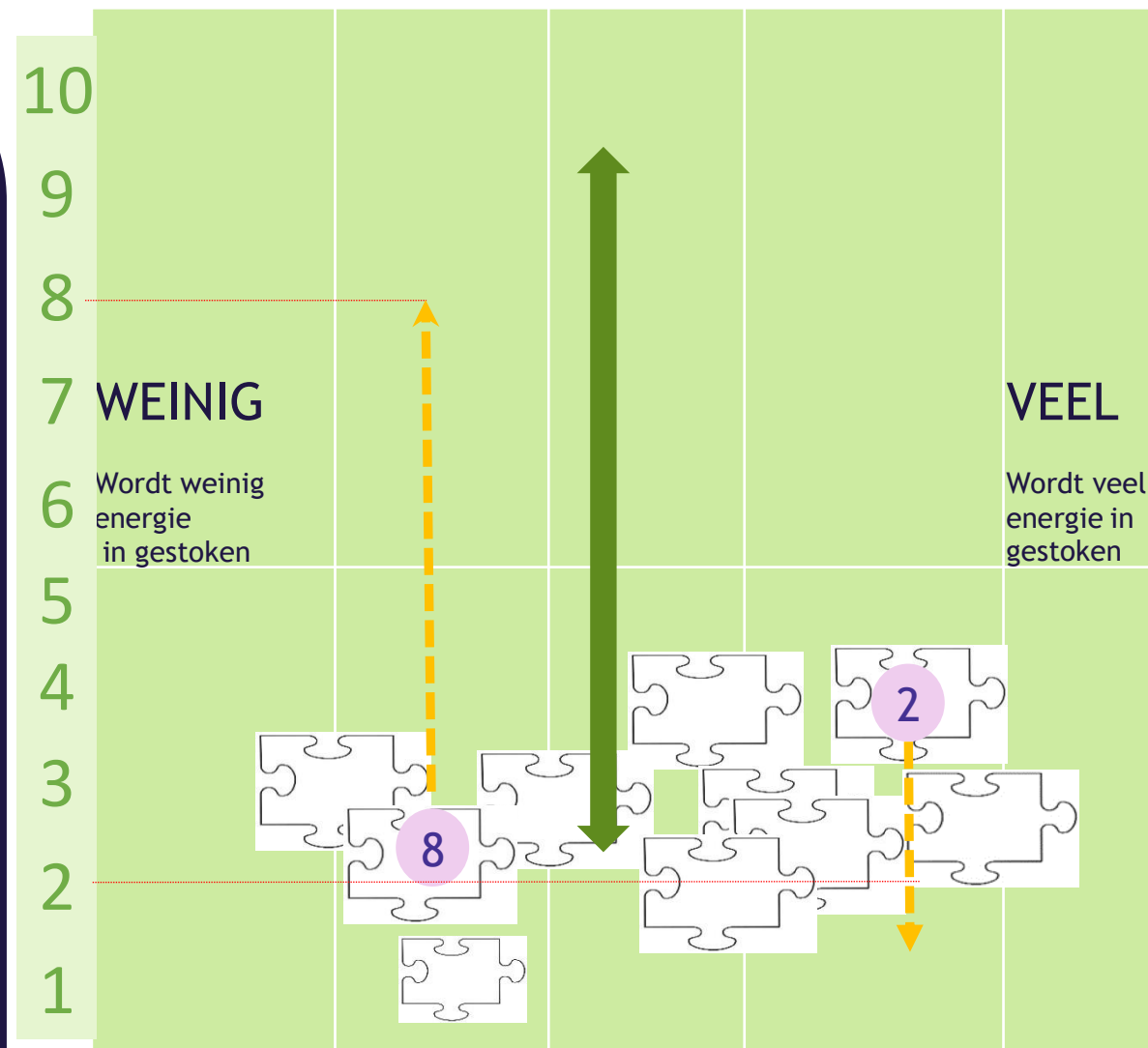

Laatste stap: schuif naar boven/beneden

Links-rechts heb je net bepaald.
Kijk nu naar het nummer van het stukje
en schuif het stukje alleen naar
boven/beneden.

Bespreek met de anderen de stukjes
die nu linksboven liggen:

1. Wat wil je hier mee doen?
2. Wat is daarvoor nodig?

Deel 3 – Strategieën om de puzzel op te lossen

Inventarisatie strategieën

1. Per determinant implementatie strategieën geselecteerd o.b.v. CFIR-ERIC Implementation Strategy Matching Tool
2. Van algemene strategieën naar strategieën voor MKB via:
 - Inventarisatie best practices onder werkgevers, werknemers & stakeholders
 - Scoping review
3. Implementatie strategieën voorgelegd en besproken met de begeleidingscommissie

The screenshot shows the CFIR website header with the logo and the title "Consolidated Framework for Implementation Research". The navigation menu includes Home, Constructs, Evaluation Design, Strategy Design (highlighted), Articles & Highlights, Tools, and Contact Us. The main content area is titled "Strategy Design" and contains the following text:

Although the prospective use of the CFIR has been infrequent [1], the CFIR can be used to design an [implementation strategy](#). After completing a context assessment and identifying barriers and facilitators to implementing an innovation, the CFIR can help tailor implementation strategies to mitigate barriers and leverage facilitators. This process can also be used to refine implementation processes through the course of implementation.

Below the text are two expandable sections:

- + State of the Science: Tailoring Implementation Strategies to Context
- CFIR-ERIC Implementation Strategy Matching Tool

The text under the second section reads: "If you are using the CFIR to identify potential barriers to implementation, this knowledge can be used to help guide choice of implementation strategies to mitigate those barriers."

Further down, it states: "We have developed tool that helps you 'match' strategies to barriers that were identified using the CFIR. Our [open access](#) article describes how this tool was developed and its limitations. This article is also [highlighted](#) in our Blog section."

At the bottom, it mentions: "Implementation strategies were drawn from the Expert Recommendations for Implementing Change (ERIC) list of strategies. These strategies are described within the following articles:"

- [Powell et al 2015](#): This article lists all 73 ERIC strategies with short descriptions. Longer rationale and descriptions are documented in [Additional ERIC](#) published with this article.

Voorbeeld strategie

> Bij determinant: betrokkenheid

Check eerst of je de landelijk verplichte onderdelen van de arbowet op orde hebt.

Kijk ernaar met elkaar

- Organiseer een preventiebrainstorm, dwars door alle afdelingen heen. Benoem de risico's en laat collega's meedenken over oplossingen
- Vraag of bestaande maatregelen werken én check of nieuwe ideeën misschien al eerder zijn gebruikt
- Test nieuwe maatregelen of activiteiten samen met je collega's en vraag naar de ervaring
- Zet een ideeënbox op de werkvloer

Voorbeeld strategie

- > Bij determinant: beschikbaarheid van financiën

Samen houd je de kosten laag

Koop slim in. Bijvoorbeeld met elkaar en met subsidie:

- Zo kun je subsidies aanvragen bij je sectororganisatie. In de [schoonmaak](#) bijvoorbeeld
- Ga in gesprek met kantoren uit de buurt of met winkels in de straat en zoek mogelijkheden om samen te werken aan preventie
 - Bijvoorbeeld door het doen van collectieve inkopen:
 - preventieve programma's zoals leefstijlinterventies of
 - gezamenlijke gezondheidschecks
- Laat je inspireren door [de bedrijven in een Gelders kantorenpark](#) die vitaliteit voor alle werknemers inkopen, met subsidie

De Preventietool

- Doel: bevorderen van implementatie van preventieve activiteiten in het MKB
- Geeft handvatten voor implementatie van activiteiten, per fase
 - Activiteiten in kaart brengen
 - Activiteiten kiezen
 - Activiteiten inplannen
 - Activiteiten invoeren
 - Activiteiten evalueren

Fasen preventie ▾

Preventieve maatregelen ▾

Landelijk beleid

Voorkomen is beter dan genezen

Je wilt dat je medewerkers gezond en veilig werken. Dus zorg je voor een goede werkplek en risicopreventie. Zo verminder je het verzuim en verhoog je het werkplezier en de productiviteit. Maar preventie is kostbaar. Daarom hebben we op deze website verzameld wat écht werkt, voor elk bedrijf.

Maak preventie belangrijk. Het is een bewijs van goed werkgeverschap.

Stappenplan Arbozorg

Bekijk deze video over preventie en arbozorg en wat dit oplevert. Overleg met je werknemers over prettig en gezond werken. In grote ondernemingen gaat overleg vaak via de OR, in kleine ondernemingen overleggen werkgever en werknemers via een werkoverleg.

Met welke fase van preventie wil je aan de slag?

1

In kaart brengen

Inventariseren welke risico's je medewerkers lopen op het werk

In kaart brengen

2

Kiezen

Mensen meekrijgen en inspireren

Kiezen

3

Plannen

Middelen vrijmaken voor de korte en de lange termijn

Plannen

4

Invoeren

Je medewerkers motiveren en stimuleren

Invoeren

5

Evalueren

Het resultaat beoordelen

Evalueren

Aan de slag met de Preventietool

- > Met eigen casus in organisatie
- > Waar loop je tegen aan bij de invoering van een (preventieve) maatregel?
Welke puzzelstukjes behoeven aandacht, wil je verbeteren?
- > Welke route kun je hiervoor volgen?
Doorloop hierbij de Preventietool (met welke fase van preventie ga je aan slag? Welke strategie past binnen jouw organisatie om de determinant aan te pakken)

Vragen & opmerkingen?

Karin.proper@rivm.nl

Mark.fleuren@dexisarbeid.nl

SPDI-agenda najaar 2022

22 november

Masterclass 3 met prof. dr. Arnold Bakker
Bar Beton Utrecht Rijnsweerd

8 december

Lerend netwerk Arbeidstijden
MS teams

Aanmelden?

info@spdi-duurzaamahetwerk.nl

